

**AVRUPA SAĞLIK YÖNETİMİ BİRLİĞİ (EHMA) KONFERANSLARINDA
SUNULAN SAĞLIK YÖNETİMİ BİLDİRİLERİNİN GÖRÜNÜMÜ**

**THE APPEARANCE OF HEALTH MANAGEMENT PROCEEDINGS PRESENTED
AT THE EUROPEAN HEALTH MANAGEMENT ASSOCIATION (EHMA)
CONFERENCES**

Dr. Öğr. Üyesi Gülcan ŞANTAŞ

Yozgat Bozok Üniversitesi
gulcan.santas@bozok.edu.tr
orcid: 0000-0002-0488-9375

Makale gönderim-kabul tarihi (10.05.2019-15.07.2019)

Özet

Bu araştırmada, son beş yılda EHMA tarafından düzenlenen konferanslarda sunulan sözlü ve poster bildirilerin konu dağılımlarının genel çerçevesini ortaya koymak amaçlanmıştır. EHMA konferansı, sağlık yönetimi alanında uluslararası en kapsamlı ve en saygın konferanslardan biridir. Araştırma, tanımlayıcı niteliktedir. Avrupa Sağlık Yönetimi Birliği (EHMA) tarafından 2014-2018 yılları arasında (son beş yılda) düzenlenen konferanslarda sunulan tüm sözlü ve poster bildiriler araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Bu çalışmada son beş yılda toplamda 491 bildirinin sunulduğu, sunulan bildirilerin 375 tanesinin sözlü bildiri ve 116 tanesinin poster bildiri olduğu belirlenmiştir. Konferanslarda en fazla sunum yapılan konuların “hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme” (%13.21), “sağlık kuruluşlarında insan kaynakları” (%9.46) ve “sağlık kuruluşlarında örgütsel davranış” (%8.65) konuları olduğu belirlenmiştir. En az sunum yapılan konuların ise “ilaç politikaları” (%1.31), “tıbbi cihaz sektörü” (%0.49) ve “sağlık turizmi” (%0.49) olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın sağlık yönetimi alanında son dönemde çalışılan konuları ortaya koyması ile yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezlerinde konu arayışında olan öğrenciler, sağlık yönetimi alanında çalışan araştırmacılar ve akademisyenler için fikir sağlayıcı nitelikte olabileceği söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Sağlık Yönetimi, Sağlık Kurumları, Sağlık Politikası, EHMA, Bildiri

Abstract

This study aims to reveal the general framework of the distribution of subjects of oral and poster presentations presented at conferences organized by EHMA in the last five years. The EHMA conference is one of the most comprehensive and respected international conferences in the field of health management. The research is descriptive. All oral and poster presentations presented at conferences organized by the European Health Management Association (EHMA) between 2014-2018 (last five years) were included in the research. In this study, it was determined that 491 papers were presented in the last five years, 375 of them were oral presentations and 116 of them were poster presentations. It has been identified that the most presented topics in the conferences were “disease and treatment management and patient empowerment” (13.21%), “human resources in health care organizations” (9.46%) and “organizational behavior in health care organizations”

(8.65%). The least frequently presented topics in the conferences were “drug policies” (1.31%), “medical device sector” (0.49%) and “health tourism” (0.49%). As this study reveals the recently studied topics in the field of health management, it can be an idea for the students who are searching for topics in master theses, doctoral theses and medical theses, and researchers and academicians working in the field of health management.

Keywords: Health Management, Health Institutions, Health Policy, EHMA, Proceeding.

GİRİŞ

Sağlık yönetimi, artan fırsatlarıyla gelişen mesleklerden biridir. Sağlık yönetimi, toplumun sağlık statüsünü korumak ve iyileştirmek için sağlık hizmetlerinin sunumunda maddi ve beşeri kaynakların planlanması, örgütlenmesi, harekete geçirilmesi ve denetlenmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (Kavuncubaşı ve Yıldırım, 2012: 103-104).

Sağlık kuruluşları bazı temel özellikleri ile diğer kuruluşlardan ayrılmaktadır. Sağlık kuruluşlarında, özellikle profesyonel klinik sağlık hizmeti sunucuları ile bu hizmetleri alan hastalar arasında bilgi asimetrisi bulunmaktadır. Bu bilgi asimetrisi iki taraflı olabilmektedir. Örneğin hasta hekim ilişkisinde, hekim sağlık durumuna yönelik hastaya göre daha fazla bilgi sahibidir. Bu durumda arz edenin bilgisi, talep edene göre daha fazla olmaktadır. Hasta-sigorta kurumu arasındaki ilişkide ise hasta, kendi sağlık geçmişi hakkında daha fazla bilgiye sahip olup, sağlık sigortası yapan kurum sigorta riskini kendine sunulan bilgiler ölçüsünde tahmin edebilmektedir. Dolayısıyla, her iki örnekte de karşılıklı bağımlılıklar söz konusudur. Ayrıca sağlık hizmetleri sunulan kişiler ile verilen hizmetler için ödeme yapanlar arasında zayıf bir bağlantı bulunmaktadır. Diğer kuruluşlardan farklı olarak, sağlık kuruluşlarında hizmet sunumu sırasında ödemeler, çoğu zaman hastalar tarafından doğrudan cepten yapılmamaktadır. Genel olarak sağlık kuruluşları içinde teknolojik ve profesyonel heterojenlik söz konusu olmaktadır. Bu durum, organizasyonu bir bütün olarak anlama zorluğunu artırmaktadır. Sağlık hizmeti sunumunun doğası, bu kuruluşların yönetimlerinin anlaşılmasını zorlaştırabilmektedir (McDaniel ve Driebe, 2001: 11-12).

Sağlık kuruluşlarını kendi doğası içinde yönetebilmek ve amaçlarına ulaşabilmesine katkı sağlayabilmek için “sağlık yöneticiliği” kavramı önemli bir unsur olmaktadır. Sağlık kuruluşlarının amaçlarına ulaşabilmesinde öne çıkan koşullardan biri, bilimsel işletmecilik ve yönetim ilkelerine göre yönetilebilmeleridir. Bilimsel ölçütlere bağlı bir sağlık yönetimi, sağlık hizmetlerinin sunumunda çeşitli bölüm, birim ve kurumlara sağlanan liderlik ve yönlendirme hizmetini kolaylaştırabilmektedir. Diğer insanların sağlıklarında ve yaşamlarında değişiklik yaratmada sağlık yönetimi mesleği önemli rol oynamaktadır (Kavuncubaşı ve Yıldırım, 2012: 103-104; Thompson vd., 2012: 1-2).

Sağlık sektöründe son yıllarda önemli reformlar ve yenilikler meydana gelmektedir. Bu reform ve yenilikler, olumlu birçok sağlık sonucu ortaya çıkarmakla birlikte, aynı zamanda sağlık harcamalarını artırmaktadır. Sağlık kuruluşlarında kullanılan kaynakların niceliksel büyüklüğü düşünüldüğünde, bu kaynakların etkili ve verimli şekilde kullanımına ve istenen miktarda, hakkaniyetli, ulaşılabilir ve kaliteli sağlık hizmetleri üretilmesine daha fazla önem verilmesi gerekmektedir. Bütün bu özelliklerin bir arada üretilebilmesi ve katma değer yaratılabilmesi için, sağlık kuruluşlarının etkin yönetimi konusu dikkat çekmektedir.

Günümüzde sağlık kuruluşlarında, kliniklerde ve hekim uygulamalarında yönetsel pozisyonlara duyulan ihtiyacın giderek arttığı söylenebilir. Son yıllarda hızlı şekilde değişen teknoloji, dinamik tüketici istekleri, kıt kaynakların varlığı, büyük bütçelerin yönetimi sorunu, farklı disiplinlerden ve eğitim potansiyeline sahip profesyonellerin varlığı gibi sebepler, sağlık kuruluşlarında yönetimi zorlaştırabilmektedir (Shewchuk vd., 2005: 32; Çimen, 2010: 137; Kavuncubaşı ve Yıldırım, 2012: 103-104; Tengilimoğlu vd., 2014: 560). Bu sebeple, sağlık kuruluşlarında işletmecilik ve yöneticilik bilgileriyle donanmış profesyonel sağlık yöneticilerine yüksek düzeyde ihtiyaç duyulmaktadır.

Avrupa Sağlık Yönetimi Birliği (EHMA), yüksek kaliteli sağlık hizmeti sunmak için sağlık yönetiminin kapasitesini artırmaya odaklanan kar amacı gütmeyen bir üyelik organizasyonudur. 1982 yılından beri sağlık ve sağlık hizmetlerini iyileştirmeye kararlı olan herkese aktif olarak hizmet sunmaktadır. Bu birlik, sağlık politikasının “nasıl” uygulandığına dair sorulara odaklanmaktadır ve bilgi paylaşımı, eğitim ve araştırmalar yoluyla sağlık politikaları uygulamalarını iyileştirmeye çabalamaktadır. Birlik tarafından düzenlenen konferanslarda sağlık yöneticileri, sağlık profesyonelleri, sağlık politikası belirleyicileri, araştırmacılar ve eğitimciler bir araya gelerek sağlık sorunları tartışılmaktadır. EHMA, kanıtlara ve deneyimlere değer verilen bir tartışma ortamı sağlamaktadır. Avrupa'nın merkezinde bulunan bir sekreteryaya ile EHMA, 30 ülkede 100'den fazla üye ile faaliyet göstermektedir (EHMA, 2019).

EHMA, uluslararası platformda sağlık yönetimi alanı için en önemli ve en prestijli konferanslardan birini düzenlemektedir. Her yıl belirli bir güncel tema kapsamında farklı ülke sağlık sistemlerinden bildiriler hazırlanarak bu konferansta sunulmaktadır. Bu çalışma kapsamında, EHMA'nın son beş yılda düzenlediği konferanslarda sunulan bildirilerin ana temaları ve konu başlıkları incelenmektedir. Sağlık yönetiminin en önemli konferanslarından biri olması sebebiyle, bu araştırma ile uluslararası alanyazında son yıllarda yaşanan ve çözüm aranan sağlık yönetimi sorunlarına yönelik bir çerçeve sunulması amaçlanmaktadır.

1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmada, 2014-2018 yılları arasında Avrupa Sağlık Yönetimi Birliği (EHMA) tarafından düzenlenen konferanslarda sunulan sözlü ve poster bildirilerin konu dağılımlarının genel çerçevesini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma kapsamında EHMA konferansında sunulan bildirilerin seçilmesinin sebebi, sağlık yönetimi alanı için uluslararası en kapsamlı ve en saygın konferanslardan biri olmasıdır. Bu konferansta sunulan bildiri konu başlıklarının ortaya konulmasının sağlık yönetimi alanında çalışan araştırmacılar ve akademisyenler için faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma, tanımlayıcı niteliktedir. Avrupa Sağlık Yönetimi Birliği (EHMA) tarafından 2014-2018 yılları arasında (son beş yılda) düzenlenen konferanslarda sunulan tüm sözlü ve poster bildiriler araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Ancak çalıştay konuları ve özel davetli konuşmacıların konuşma başlıkları, konferans ana temasını yansıttığından bu araştırma kapsamında incelenmemiştir. Konferanslarda sunulan bazı bildirilerin konu başlıkları birden çok konunun kapsamına girebildiğinden, bu bildiri başlıkları her iki gruba da dâhil edilmiştir.

2. BULGULAR

EHMA tarafından düzenlenen konferanslar, her yıl belirli bir güncel tema çerçevesinde oluşturulmaktadır. Bu konferanslarda sunulan bildirilerin yanı sıra, düzenlenen çalıştaylar, etkinlikler ve davetli konuşmacıların sunumları da belirlenen temaya göre hazırlanmaktadır. EHMA'nın son beş yılda düzenlemiş olduğu uluslararası sağlık yönetimi konferanslarının ana temaları ve konferansların yapıldığı ülkeler Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Kongre ana temaları ve kongrenin yapıldığı yer

Yıl	Kongre ana teması	Kongrenin yapıldığı yer
2014	Sağlık hizmetlerinde liderlik: Hasta yatağından yönetim kuruluna	Birmingham Üniversitesi, İngiltere
2015	Kanıtla dayalı yönetim: Daha iyi kararlar, daha iyi sağlık	Amrâth Hotel Brabant, Breda, Hollanda
2016	Yeni sağlık hizmeti modelleri, Sağlığın yeniden yapılandırılması: Neden, ne, nasıl?	Porto Üniversitesi, Portekiz

2017	Sağlığın geleceği	Milan, İtalya
2018	Sağlık politikalarının gerçekleştirilmesi	Semmelweis, Budapeşte, Macaristan

EHMA'nın güncel temaları kapsamında konferansa kabul edilen sözlü ve poster olarak sunulan bildiriler incelendiğinde, son beş yılda toplamda 491 bildirinin sunulduğu görülmektedir. Sunulan bildirilerin 375 tanesi sözlü bildiri ve 116 tanesi poster bildiridir. Bu bildirilerin yıllar içinde dağılımının farklılaştığı, ancak son iki yılda poster bildirilerin yerine sadece sözlü bildirilerin sunulduğu gözlenmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Kongrelerde sunulan bildirilerin yıllara göre dağılımı

Yıl	Sözlü Bildiri Sayısı	Poster Bildiri Sayısı	Toplam Bildiri Sayısı
2014	56	33	89
2015	67	42	109
2016	51	41	92
2017	64	-	64
2018	137	-	137
Toplam	375	116	491

Tablo 3'te EHMA tarafından düzenlenen konferanslarda sunulan bildirilerin yıllar itibarıyla konu dağılımları görülmektedir. Son beş yılda konferanslarda en fazla sunum yapılan bildiri konularının "hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme" (%13.21), "sağlık kuruluşlarında insan kaynakları" (%9.46) ve "sağlık kuruluşlarında örgütsel davranış" (%8.65) konuları olduğu tespit edilmiştir. Bu konuları sırasıyla "genel sağlık politikaları", "hastaların hizmet kalitesi ve yaşam kalitesi", "sağlık teknolojisi ve sağlık teknolojisi değerlendirme", "sağlıkta stratejik yönetim ve karar verme", "sağlık hizmetlerinde operasyon yönetimi", "sağlık hizmetlerinde hasta ve çalışan güvenliği" "sağlık hizmetlerinde talep yönetimi ve erişim", "birinci basamak sağlık hizmetleri", "sağlık hizmetleri pazarlaması", "sağlık hizmetleri finansmanı, ödeme sistemleri ve maliyetleri", "ruh sağlığı hizmetleri", "sağlık eğitimi", "sağlık sosyolojisi ve sağlık psikolojisi" ile "sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliği" konuları takip etmektedir. Son beş yılda konferanslarda en az sunum yapılan bildiri konularının ise "ilaç politikaları" (%1.31), "tıbbi cihaz sektörü" (%0.49) ve "sağlık turizmi" (%0.49) olduğu belirlenmiştir.

Bildirilerin konu dağılımlarına bakıldığında, kongre ana temasıyla tutarlı şekilde yıllara göre belirli konuların arttığı söylenebilir. 2014 yılında sağlık hizmetlerinde liderlik ana teması kapsamında en fazla çalışılan bildiri konuları, "sağlık kuruluşlarında örgütsel davranış" ve "sağlık kuruluşlarında insan kaynakları" olarak belirlenmiştir. 2015 yılına gelindiğinde, kanıta dayalı yönetim ana teması kapsamında "hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme" ve "sağlıkta stratejik yönetim ve karar verme" konu başlıkları dikkat çekmektedir. 2016 yılında yeni sağlık hizmeti modellerinin ve sağlığın yeniden yapılandırılması ana teması çerçevesinde, "hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme" ve "sağlık teknolojisi ve sağlık teknolojisi değerlendirme" konuları daha fazla çalışılmıştır. 2017 yılı incelendiğinde, sağlığın geleceğinin tartışıldığı konferansta en fazla çalışılan konular, "hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme" ve "sağlık teknolojisi ve sağlık teknolojisi değerlendirme" olarak tespit edilmiştir. Son olarak 2018 yılında, sağlık politikalarının gerçekleştirilmesi ana teması çerçevesinde, "hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme" ve "genel sağlık politikaları" konularının daha fazla çalışıldığı söylenebilir (Tablo 3).

Tablo 3. Kongrelerde sunulan bildirilerin yıllar itibariyle konu başlıklarına göre dağılımı

Bildiri Konu Başlıkları	2014	2015	Yıl 2016	2017	2018	Toplam	Yüzde (%)
Hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme	11	17	16	10	27	81	13.21
Sağlık kuruluşlarında insan kaynakları	13	16	9	5	15	58	9.46
Sağlık kuruluşlarında örgütsel davranış	20	5	13	7	8	53	8.65
Genel sağlık politikaları	2	12	11	6	20	51	8.32
Hastaların hizmet kalitesi ve yaşam kalitesi	8	13	8	9	13	51	8.32
Sağlık teknolojisi ve sağlık teknolojisi değerlendirme	6	6	15	10	13	50	8.16
Sağlıkta stratejik yönetim ve karar verme	1	18	10	8	12	49	7.99
Sağlık hizmetlerinde operasyon yönetimi	6	7	11	3	12	39	6.36
Sağlık hizmetlerinde hasta ve çalışan güvenliği	8	5	5	5	5	28	4.57
Sağlık hizmetlerinde talep yönetimi ve erişim	1	9	8	4	4	26	4.24
Birinci basamak sağlık hizmetleri	2	5	9	1	8	25	4.08
Sağlık hizmetleri pazarlaması	12	6	1	1	1	21	3.43
Sağlık hizmetleri finansmanı, ödeme sistemleri ve maliyetleri	1	3	3	3	6	16	2.61
Ruh sağlığı hizmetleri	1	7	3	-	5	16	2.61
Sağlık eğitimi	3	4	2	1	5	15	2.45
Sağlık sosyolojisi	4	2	2	1	2	11	1.79

ve sağlık psikolojisi							
Sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliği	1	1	1	3	3	9	1.47
İlaç politikaları	1	2	-	2	3	8	1.31
Tıbbi cihaz sektörü	-	1	1	-	1	3	0.49
Sağlık turizmi	-	-	2	1	-	3	0.49
Toplam	101	139	130	80	163	613	100

3. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, son beş yılda EHMA tarafından düzenlenen konferanslarda sunulan sözlü ve poster bildirilerin konu dağılımlarının genel çerçevesini ortaya koymak amaçlanmıştır. EHMA konferansı, sağlık yönetimi alanında uluslararası en kapsamlı ve en saygın konferanslardan biridir. Bu konferansta son beş yılda 375 tanesi sözlü bildiri ve 116 tanesi poster bildiri olmak üzere toplamda 491 bildiri sunulduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada, uluslararası sağlık yönetimi konferansının en fazla üzerinde durduğu konu başlığının hastalık ve tedavi yönetimi ile hasta güçlendirme olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında hastalık yönetimi programları, hastanın tedaviye uyumunu artırmaya yönelik uygulamalar, kronik hastalık müdahaleleri ve klinik çalışma sonuçlarını içeren bildiri başlıkları, bu başlıkta ele alınmıştır. Kanıta dayalı hastalık yönetimi ve değer odaklı kanıta dayalı uygulamalar, son beş yılda düzenlenen konferanslardan birinin ana teması olması sebebiyle, bu konuyla ilgili yapılan çalışma sayısını artırmaktadır. Bununla birlikte, hasta katılımının ve hastanın güçlendirilmesinin (patient involvement) hastalık ve tedavi yönetimindeki rolleri ile entegre edilmiş bakım (integrated care) bu başlık kapsamında dikkat çeken ve sıkça yer verilen bildiri konuları arasında ele alınmıştır. Özellikle kronik hastalıkların ve yaşlanmanın artış gösterdiği ülkelerde sağlık hizmetlerinin daha az maliyetle, daha yüksek etkinlikle, hastalara daha yüksek yaşam kalitesi sunulabilecek şekilde organize edilmesi, hastalığı ve tedaviyi yönetebilme mekanizmalarının başarısına bağlı olmaktadır.

Çalışmanın bir diğer bulgusuna göre, sağlık kuruluşlarında insan kaynakları, EHMA'da en fazla tartışılan konular arasında yer almaktadır. Bu belirtilen iki konu da, Türkiye'de sağlık yönetiminin ve sağlık sistemlerinin çözüm aranan önemli sorun alanları arasında yer almaktadır. Sağlık çalışanları, sağlık hizmeti üretiminin ve sağlık sisteminin en önemli üretim faktörleri arasındadır. Bu çalışanların işe yerleştirilmesi, ücretleri, işte terfi edilmeleri, eğitim ve geliştirme uygulamaları, iş yükü dağılımlarının belirlenmesi gibi faaliyetler, örgütsel başarıda önemli olmaktadır. Bunun gibi faaliyetler, aynı zamanda sağlık kuruluşlarının önemli insan kaynakları sorunları arasında yer almaktadır. EHMA bildirilerinde de bu ve benzeri insan kaynakları sorunları tartışılmıştır.

Çalışma bulgularından hareketle, sağlık kuruluşlarında örgütsel davranış konularına da önemli ölçüde yer verildiği görülmektedir. Sağlık kuruluşları çok sayıda ve farklı eğitim geçmişine sahip çalışanın bir arada ve ekip halinde çalıştığı kuruluşlardır. Emek ve teknoloji yoğun özellikler gösteren sağlık kuruluşlarında çalışan personel, sağlık hizmetlerinin doğası gereği genellikle stresli, karmaşık ve yoğun bir örgütsel ortamda görev yapmaktadır. Dolayısıyla böyle bir ortamda insan kaynağının algıları, tutumları, davranışları ve geçmiş deneyimleri bir araya gelerek insanlar arasında çeşitli etkileşimler ortaya çıkmaktadır. Örgütsel davranış, karmaşık bir örgütsel ortamda sağlık çalışanlarının (bireylerin ve grupların) etkileşim ve dinamiklerini analiz etmeye odaklanmaktadır. İnsanın örgütsel psikolojisini ve etkileşimlerini doğru anlamlandırabilme, sağlık hizmetleri sunumunun başarısını etkileyebilmektedir. Örneğin bir sağlık çalışanı iş tatminsizliği yaşıyorsa veya düşük performans

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 5 Sayı/Issue : 2 Yıl/Year : 2019 ISSN -2149-6161

gösteriyorsa, bu durum belirlenerek bu çalışanın örgütüne yönelik algısını iyileştirmeye ve kişisel iş performansını pozitif anlamda artırmaya yönelik çözümler geliştirilebilir. Bu sebeple, EHMA konferanslarında da araştırmacılar ve akademisyenler, çeşitli uluslararası sağlık kuruluşlarında yürüttükleri örgütsel çalışmalarını sunarak, bu kuruluşlardaki örgütsel ortam ve beşeri kaynaklı sorunlara dikkat çekmişlerdir.

Son olarak, bu çalışmada son beş yılda EHMA konferanslarında en az sunum yapılan bildiri konularının ilaç politikaları, tıbbi cihaz sektörü ve sağlık turizmi olduğu belirlenmiştir. Bu başlıklar, her biri kendi içinde ve sağlık sistemi bütününde oldukça önemli konu başlıklarıdır. Son beş yılda sunulan bildirimler kapsamında geniş yer verilmemekle birlikte, daha sonraki yıllarda bu alanlarda sunulan bildiri sayısı artırılabilir. Bu konuda yürütülen çalışma sayısının niceliksel azlığı, Türkiye örneği üzerinden açıklanabilir. İlaç sektörü, tıbbi cihaz sektörü ve sağlık turizmine yönelik makro ölçekli veri bulmak, Türkiye’de araştırmacılar için düşünüldüğünde zorlayıcı olabilmektedir. Makro ölçekli veri toplama süreci ise hem yüksek bütçeler gerektirmektedir hem de araştırmaların yürütülmesi uzun zaman alabilmektedir. Dolayısıyla, bu konuda Sağlık Bakanlığı’nın ulusal veri tabanları oluşturması ve bu verileri mümkün olduğu ölçüde araştırmacılar ile paylaşması önerilebilir. Böylece, uluslararası sağlık yönetimi uygulamalarının tartışıldığı bir uluslararası platformda, Türkiye’nin önemli ilerlemeler kaydettiği ilaç ve tıbbi cihaz sektörü ile sağlık turizmi alanlarında mevcut durumu ve bilimsel araştırmaları tartışılabilir.

Bu çalışma tanımlayıcı nitelikte bir araştırma olup, EHMA konferanslarının yalnızca son beş yıldaki görünümünü ortaya koymayı amaçlamıştır. Sağlık yönetiminde uluslararası alanda en önemli kongrelerden biri olan EHMA’da tartışılan konuları bilmenin ulusal sağlık yönetimi alanyazınına ve sağlık politikaları uygulamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Güncel uluslararası sağlık yönetimi alanyazınında tartışılan konuların ulusal sağlık sistemindeki karşılığı ve uygulama alanının belirlenebilmesi, birçok sağlık sistemi sorununun önlenmesi ve giderilmesine katkı sağlayabilir. Yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezlerinde konu arayışında olan öğrenciler, sağlık yönetimi alanında çalışan araştırmacılar ve akademisyenler, bu konferans bildirimleri aracılığıyla ulusal ve uluslararası akademik bilgi birikimlerini arttırabilirler. EHMA bildirimleri aracılığıyla, araştırmacılar güncel sağlık gündemi ile akademik bilgi birikimlerini harmanlayabilirler.

KAYNAKÇA

- Çimen, M. (2010). Sağlık Yönetimi ve Sağlık Yönetim Eğitimi. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(3), 136-139.
- EHMA. (2014). Leadership in Healthcare: From Bedside to Board. EHMA Annual Conference Abstract Book 2014. 24-26 June, Birmingham University, England.
- EHMA. (2015). Evidence-Based Management: Better Decisions, Better Healthcare. EHMA Annual Conference Abstract Book 2015. 15-17 June, Amrâth Hotel Brabant, Breda, the Netherlands.
- EHMA. (2016). New Models Of Care, Reinventing Healthcare: Why, What, How. EHMA Annual Conference Abstract Book 2016. 14-16 June, Porto, Portugal.
- EHMA. (2017). Health Futures. EHMA Annual Conference Abstract Book 2017. 13-15 June, Milan, Italy.
- EHMA. (2018). Making it Happen. EHMA Annual Conference Abstract Book 2018. 20-22 June, Semmelweis University, Budapest, Hungary.
- EHMA. (2019). About. <https://ehma.org/about/> (Erişim: 26.06.2019).

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 5 Sayı/Issue : 2 Yıl/Year : 2019 ISSN -2149-6161

- Kavuncubaşı, Ş., & Yıldırım, S. (2012). Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- McDaniel, R. R., & Driebe, D. J. (2001). Complexity Science and Health Care Management. *Advances in Health Care Management*, 11-36, doi: 10.1016/S1474-8231(01)02021-3
- Shewchuk, R. M., O'Connor, S. J., & Fine, D. J. (2005). Building an Understanding of the Competencies Needed for Health Administration Practice. *Journal of Healthcare Management*, 50(1), 32-47.
- Tengilimoğlu, D., Işık, O., & Akbolat, M. (2014). Sağlık İşletmeleri Yönetimi (7. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Thompson, J.M., Buchbinder, S.B., & Shanks, N.H. (2012). An Overview of Health Care Management, pp. 1-13, In Buchbinder, S.B. & Shanks, N.H. (Eds.) *Introduction to Health Care Management*. 2nd Edition, United Kingdom: Jones & Bartlett Publishers.